

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 9. studenoga 2023.
(OR. en)

15233/23

POLCOM 263
COMER 133
UD 250
COHOM 214

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	8. studenoga 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 694 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU o aktivnostima i konzultacijama Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja iz članka 31. Uredbe (EU) 219/125 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

---

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 694 final.

Priloženo: COM(2023) 694 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 8.11.2023.
COM(2023) 694 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

EUROPSKOM PARLAMENTU

o aktivnostima i konzultacijama Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja iz članka 31. Uredbe (EU) 219/125 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

1. Uvod

Na temelju članka 31. stavka 4. Uredbe (EU) 2019/125 od 16. siječnja 2019. („Uredba”) o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje¹ Komisija mora podnositi godišnje izvješće Europskom parlamentu o aktivnostima, provjerama i savjetovanjima Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja (ATCG). Izvješćem se ne smiju ugroziti poslovni interesi fizičkih ili pravnih osoba.

U ovom su izvješću navedene informacije o aktivnostima ATCG-a u 2022. godini.

2. Regulatorni okvir

Cilj je Uredbe spriječiti s jedne strane izvršenje smrtne kazne, a s druge strane mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje u zemljama izvan EU-a ograničavanjem trgovine određenom robom. U njoj se razlikuju:

- roba koja je sama po sebi namijenjena za zlostavljanje te se njome uopće ne smije trgovati (Prilog II.), i
- roba koja bi se mogla koristiti za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (Prilog III.) ili za izvršenje smrtne kazne (Prilog IV.), ali može imati i zakonite namjene, kao što su kazneni progon ili terapijske svrhe.

Trgovina robom navedenom u prilogima II., III. i IV. podliježe određenim ograničenjima. Uredbom se posebno:

- i. zabranjuje uvoz u EU, izvoz iz EU-a i provoz kroz EU robe navedene u Prilogu II. koja nema nikakvu praktičnu namjenu osim izvršenja smrtne kazne ili mučenja. Zabranjeno je i pružanje bilo kakve tehničke pomoći u vezi s takvom robom, uključujući osposobljavanje za korištenje njome. Zabranjuje se i oglašavanje takve robe u tiskanim medijima, na internetu ili na televiziji ili radiju te njezino prikazivanje ili nuđenje na prodaju na izložbi ili sajmu;
- ii. zahtijeva prethodnu dozvolu, zasebno za svaki slučaj, za izvoz robe navedene u Prilogu III., koja bi se mogla koristiti za mučenje, ali može imati druge zakonite uporabe (npr. za kazneni progon). Prethodna dozvola potrebna je i za pružanje tehničke pomoći ili brokerskih usluga u vezi s tom kategorijom robe. Prilog III. ne obuhvaća:
  - a) vatreno oružje obuhvaćeno Uredbom (EU) br. 258/2012²;
  - b) robu s dvojnog namjenom, obuhvaćenu Uredbom (EU) 2021/821³; ili

---

¹ SL L 30, 31.1.2019., str. 1. Nakon više izmjena, Uredba Vijeća (EZ) br. 1236/2005 od 27. lipnja 2005. o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (SL L 200, 30.7.2005., str. 1.) kodificirana je kao Uredba (EU) 2019/125.

² Uredba (EU) br. 258/2012 od 14. ožujka 2012. o provedbi članka 10. Protokola Ujedinjenih naroda protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (Protokol UN-a o vatrenom oružju), utvrđivanju odobrenja za izvoz vatrenog oružja, mjera za uvoz i provoz vatrenog oružja, njegovih dijelova i komponentata i streljiva (SL L 94, 30.3.2012., str. 1.).

- c) robu koja podliježe odredbama Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP⁴;
- i
- iii. uređuje trgovinu robom iz Priloga IV. koja se može koristiti za izvršenje smrtne kazne (npr. smrtonosnom injekcijom), ali se može koristiti i u zakonite terapijske svrhe. Posebna dozvola (opća izvozna dozvola Unije, GEA) uvedena je radi kontrole izvoza takve robe i sprječavanja njezina prijenosa za upotrebu pri usmrćivanju ubrizgavanjem smrtonosne injekcije, bez ograničenja trgovine takvim kemikalijama za medicinske, veterinarske ili druge zakonite svrhe.

3. Aktivnosti ATCG-a

ATCG je osnovan Uredbom (EU) 2016/2134 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ kako bi razmatrao pitanja povezana s primjenom Uredbe.

ATCG služi kao platforma u okviru koje stručnjaci država članica i službe Komisije razmjenjuju informacije o administrativnim praksama i raspravljaju o pitanjima tumačenja Uredbe, tehničkim pitanjima u pogledu robe koja je na popisu, razvoju događaja povezanim s Uredbom i svim drugim pitanjima koja se mogu pojaviti. Osim toga, Komisija se pri izradi delegiranih akata savjetuje s ATCG-om u skladu s načelima utvrđenima Međuinstitucijskim sporazumom od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva⁶.

ATCG se 2022. sastao dvaput, 12. svibnja i 1. prosinca, u virtualnom formatu, radi razmjene informacija o nizu pitanja u vezi s provedbom Uredbe sažetih u nastavku.

3.1 Razvoj događaja u vezi s temeljnim aktom

Tijekom 2022. nije donesen nijedan delegirani akt o izmjeni Uredbe.

3.2 Informacije o trgovini: dostavljanje podataka

Komisija je izložila aktualno stanje godišnjeg izvješća iz članka 26. stavka 3. Uredbe. Konkretno, predstavljeni su podaci svih tijela država članica i Ujedinjene Kraljevine⁷ za 2021., koji su osnova za pripremu godišnjeg izvješća Komisije Europskom parlamentu i Vijeću. Nadalje, Komisija je u tom izvješću dostavila informacije o podacima o trgovini nakon njezina donošenja⁸.

U tom je kontekstu Komisija skrenula pozornost ATCG-u na činjenicu da su nadležna tijela obvezna obavijestiti o izdavanju odbijenica putem elektroničkog sustava za robu s dvojnomo namjenom (DUeS).

---

³ Uredba (EU) 2021/821 od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnomo namjenom (preinaka) (SL L 206, 11.6.2021., str. 1.).

⁴ Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.).

⁵ Uredba (EU) 2016/2134 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2016. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1236/2005 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (SL L 338, 13.12.2016., str. 1.).

⁶ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁷ Uredba (EU) 2019/125 uvrštena je u Prilog 2. Protokolu o Sjevernoj Irskoj (točka 47. Ostalo), SL L 29, 31.1.2020.

⁸ COM(2022) 567 final, 31.10.2022.

3.3 Komisijina neformalna skupina stručnjaka

Komisija je nastavila obavješćivati ATCG o aktivnostima neformalne skupine stručnjaka osnovane u skladu sa zaključcima njezina izvješća o preispitivanju⁹. Neformalna skupina objedinjuje različita stajališta (npr. zagovaranje, kazneni progon, istraživanje i carinu). Njezina je funkcija isključivo savjetodavna i komplementarna s onom koju osigurava ATCG.

Tijekom 2022. ATCG je obaviješten o raspravama u okviru neformalne skupine stručnjaka povezanih s procesom Ujedinjenih naroda (UN) u pogledu suzbijanja trgovine proizvodima koji služe za mučenje (vidjeti točku 3.4. u nastavku). Konkretno, Komisija je obavijestila ATCG o podnescima u okviru savjetovanja sa Skupinom vladinih stručnjaka UN-a (UN GGE) i o mogućem donošenju međunarodnih standarda u tom području. Neki od glavnih aspekata koje je razmatrala neformalna skupina su: razmatranje trgovine robom koja je osmišljena za izvršenje smrtne kazne u okviru cjelokupnog procesa, primjeri ugovora i/ili okvirnih konvencija na temelju kojih bi se mogle utvrditi određene paralele, potreba za određenom fleksibilnošću kako bi se osigurao širi konsenzus o temeljnim načelima/zahtjevima, davanje prednosti mogućnostima koje podrazumijevaju pravno obvezujuće obveze, kao i potreba za daljnjom suradnjom sa širokom skupinom zemalja.

3.4 Suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje – regionalne i međunarodne novosti

ATCG je služio kao platforma za razmjenu informacija i upozoravanje o regionalnim i međunarodnim novostima u području suzbijanja trgovine proizvodima koji služe za mučenje.

Komisija je izvijestila delegate ATCG-a o podnošenju završnog izvješća UN-ove Skupine vladinih stručnjaka (UN GGE)¹⁰ donesenog 30. svibnja 2022. Izvješće UN GGE-a bavilo se sljedećim temama: i. izvedivošću zajedničkih međunarodnih standarda; ii. opsegom robe koju treba uzeti u obzir; i iii. nacrtom parametara za niz opcija za uspostavu zajedničkih međunarodnih standarda u tom području.

GGE UN iznio je konkretne prijedloge o kategorijama robe koje bi mogle biti obuhvaćene te oblicima koje bi međunarodni standardi mogli imati. U izvješću se u osnovi razmatrala mogućnost razvoja standarda u odnosu na četiri kategorije robe:

- i. roba koja nema drugu praktičnu uporabu osim za mučenje i zlostavljanje;
- ii. roba koja bi se mogla koristiti za mučenje i zlostavljanje;
- iii. roba koja nema drugu praktičnu uporabu osim za izvršenje smrtne kazne; i
- iv. roba koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne.

S obzirom na nepostojanje konsenzusa među vladinim stručnjacima UN-a u pogledu trgovine robom koja se koristi za izvršenje smrtne kazne, u izvješću se predlaže da se prema različitim vrstama robe postupa različito, u skladu s mehanizmom dobrovoljnog sudjelovanja. Nadalje, u izvješću se iznosi uvjerljiv argument Općoj skupštini UN-a o osnivanju radne skupine za pripremu međunarodnih standarda u sklopu suzbijanja trgovine proizvodima koji služe za mučenje.

---

⁹ COM(2020) 343 final, 30.7.2020.

¹⁰ Glavni tajnik imenovao je vladine stručnjake iz sljedećih deset država u srpnju 2021.: Kamerun, Côte d'Ivoire, Cipar, Danska, Ekvador, Estonija, Njemačka, Ruska Federacija, Singapur i Urugvaj.

Stručnjaci iz organizacije Amnesty International i Zaklade za istraživanje Omega predstavili su ATCG-u svoj istraživački rad i zalaganje u cilju uspostave sporazuma o suzbijanju trgovine proizvodima koji služe za mučenje u kontekstu kampanje civilnog društva „Protect the protest”. Oni obuhvaćaju aktivnosti informiranja za uključivanje država u razvoj regionalnih i međunarodnih kontrola te podržavanje procesa UN-a koji podupire mreža organizacija civilnog društva. Stručnjaci su predstavili: (1) trendove zabilježene posljednjih godina u vezi s mučenjem i zlostavljanjem bez oduzimanja slobode, u kontekstu represije mirnih prosvjeda, u kombinaciji s restriktivnim zakonodavstvom, proizvoljnim pritvaranjem, kriminalizacijom prosvjeda, nezakonitim masovnim i ciljanim nadzorom te nezakonitom uporabom i trgovinom manje smrtonosnom opremom i (2) svoja stajališta o ključnim elementima svakog sporazuma o suzbijanju trgovine proizvodima koji služe za mučenje kako bi pomogli u sprečavanju mučenja i drugih oblika zlostavljanja postavljanjem strogih međunarodnih standarda.

3.5 Ostala pitanja

ATCG se osim toga bavio sljedećim pitanjima:

- Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine

S obzirom na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i povećanu unutarnju represiju osoba koje se protive ratu, ATCG je istaknuo potrebu za dodatnim oprezom kad je riječ o odobravanju mogućih zahtjeva za izvoz robe navedene u Uredbi, posebno robe za izvršavanje zakonodavstva i/ili suzbijanje nereda, u Rusiju ili Bjelarus. ATCG je u tom pogledu obaviješten o proširenju popisa ograničenih proizvoda koji mogu doprinijeti vojnom i tehnološkom napretku Rusije ili razvoju njezina obrambenog i sigurnosnog sektora. Popis uključuje određene elektroničke komponente, dodatne kemikalije i robu koji se mogu koristiti za izvršenje smrtno kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje.

- Iran

S obzirom na zabrinjavajući porast izvansudskih pogubljenja i drugih oblika kršenja ljudskih prava u Iranu (otkad su sredinom rujna 2022. izbili prosvjedi, pri čemu postoje vjerodostojna izvješća o nezakonitom korištenju smrtonosne sile, ali i pribjegavanju smrtnoj kazni kao sredstvu zastrašivanja i političke represije), Komisija je naglasila potrebu za dodatnim oprezom kod odobravanja mogućih zahtjeva za izvoz robe navedene u Uredbi u Iran, posebno robe za izvršavanje zakonodavstva i/ili suzbijanje nemira.